

The background image is a painting depicting a celestial being, likely an angel, with large, feathered white wings and a golden halo. The angel is dressed in a light-colored, flowing robe and is looking down with a somber expression towards a group of demonic figures. These figures are depicted with horns, pointed ears, and dark, menacing features, emerging from a dark, swirling, and fiery environment. The overall color palette is dominated by dark blues, blacks, and oranges, creating a dramatic and somber atmosphere.

De verbazingwekkende waarheid over Engelen

Hoe het kerkelijke bijgeloof
ons volk hebben misleid

Een studie door:

Kenneth W. Lent

Vertaald door:

Israelwaarheid.com

Uitgegeven onder:

Israelwaarheid.com & Christian Identity Ministries

Voorwoord van de vertaler

De afgelopen vijf jaar hebben wij een ongeken­de hoeveelheid studies vertaald — van het idee van een eeuwige hel tot een eeuwige hemel, van satan en de duivel tot demonen. Voor velen lijkt het onmogelijk dat dit in zo'n korte tijd gerealiseerd is. Toch was het nodig. Want de leugen regeert al eeuwen, en het is hoog tijd om de waarheid met meer kracht en snelheid aan het licht te brengen.

Dit boek bevat informatie die voor veel mensen, en zelfs binnen Israël­groepen, als schokkend kan worden ervaren. Het raakt de kern van wat velen hun leven lang als vaststaand hebben aangenomen over zogenoemde bovennatuurlijke wezens. Wanneer die vertrouwde basis dreigt weg te vallen, is een afwerende reactie onvermijdelijk. Wij weten dat, omdat het eenvoudig te verklaren is.

Van jongs af aan hebben wij geneigd ons levenservaringen te verklaren door één van twee bronnen: iets negatiefs? Dan wijzen we naar de duivel, die rondgaat als een brullende leeuw. Iets positiefs? Dan prijzen we Gods engelen die ons zouden beschermen. Ook ik heb ooit zo gedacht. Maar hoe meer je Gods Woord onderzoekt, hoe duidelijker wordt dat veel van deze aannames op hoaxes en menselijke verzinsels berusten.

Films, series en kerken hebben ons volk in de greep gehouden met meeslepende verhalen over boze geesten, demonen en een persoonlijke duivel. Stel je nu eens voor dat die bovennatuurlijke wezens helemaal niet bestaan... dat er geen hel of hemel is zoals men ons altijd heeft geleerd. Dan rijzen direct twee vragen:

Als er geen hel is, wat gebeurt er dan met een moordenaar?

Als er geen hemel is, wat gebeurt er dan met iemand die altijd lief was en klaarstond voor anderen?

Voor­al kerk­men­sen struikelen hierover. Maar de Bijbel herinnert ons eraan dat goede werken op zichzelf niets veranderen (Mattheüs 5:45). Bovendien zou het idee van een eeuwige vurige hel waarin mensen branden, rechtstreeks ingaan tegen Gods eigen Woord:

Deuteronomium 12:31

"Gij zult also niet doen voor den HEERE uw God; want zij hebben voor hun goden gedaan al wat de HEERE een gruwel is, wat Hij haat; want zij hebben zelfs hun zonen en hun dochters met vuur verbrand voor hun goden."

Jeremia 7:31

"...om hun zonen en hun dochters met vuur te verbranden, hetgeen Ik niet geboden heb, noch in Mijn hart is opgekomen."

Zelfs wetenschappelijke studies bevestigen dit Bijbelse beeld. Onderzoek naar bijna-doodervaringen laat zien dat tijdens het stervensproces hersenactiviteiten ontstaan die hallucinaties kunnen veroorzaken — vaak voortkomend uit de gedachten en indrukken die ons die dag het meest hebben beziggehouden.

Wij zijn generaties lang vertrouwd gemaakt met heidense doctrines, verpakt in een christelijk jasje. Kerken, zowel rooms-katholiek als protestants, hebben deze angstleer gebruikt om mensen binnen hun muren te houden. Angst was hun wapen. En nu angst minder effectief is, komen zij met een “verzacht” evangelie — maar nog steeds gebaseerd op dezelfde heidense wortels, zoals het New Age-denken.

Deze studie wil die misleidende doctrines ontmaskeren. Laat het je verstand scherpen, want gehoorzaamheid aan Gods wetten begint bij het vernieuwen van ons denken.

Algemene inleiding

Dit boek neemt je mee op een grondige ontdekkingsreis door één van de meest besproken, maar vaak ook verkeerd begrepen onderwerpen in de Bijbel: engelen. Veel mensen denken bij engelen direct aan bovennatuurlijke wezens met vleugels, een hiërarchie in de hemel, of aan een strijd tussen gevallen engelen en trouwe engelen. Anderen spreken over een persoonlijke duivel, demonische machten of halfgoddelijke reuzen. Maar wat zegt de Schrift werkelijk?

In deze reeks onderzoeken we stap voor stap het woord “engel” zoals het in de oorspronkelijke talen voorkomt — mal’ak in het Hebreeuws en angelos in het Grieks — en ontdekken we dat het eenvoudigweg “boodschapper” betekent. De betekenis wordt altijd bepaald door de context: soms gaat het om een mens, soms om God Zelf, soms om een symbolisch beeld in een visioen.

Onderwerpen die uitgebreid aan bod komen zijn:

Abaddon in Openbaring 9:11 en het Oude Testament — geen demonische koning, maar een beeld voor dood en vernietiging.

De symboliek van sprinkhanen, rook, sterren en planeten in profetische teksten.

Genesis 6 en de nephilim — geen mythische reuzen, maar gewelddadige tirannen.

Het misverstand over “gevallen engelen” en het ontbreken van bijbels bewijs voor zulke wezens.

De invloed van apocriefe boeken zoals het Boek van Henoch op traditionele opvattingen, en waarom deze geen gezag hebben.

De blijvende bijbelse waarschuwing tegen geestelijke vermenging en een ongelijk span met ongelovigen.

Door nauwkeurig vers voor vers te lezen, worden populaire leringen getoetst aan de Schrift en wordt duidelijk hoe vaak menselijke tradities en mythen het bijbelse beeld hebben vertroebeld. Deze studie wil terug naar de basis: Gods Woord als enige bron van waarheid en gezag.

Dit boek is niet geschreven om alleen oude ideeën te bestrijden, maar om je uit te nodigen tot hernieuwd vertrouwen in de Bijbel zelf. De oproep is eenvoudig maar dringend: laat je leiden door de Schrift, toets alles wat je hoort, en volg Jezus Christus in waarheid en gehoorzaamheid.

Hoofdstuk 1

Inleiding

Het onderwerp wat ik met jullie wil bespreken is een onderzoek naar wat het Woord van God ons werkelijk vertelt over de zogenaamde hemelse geestelijke wezens die “engelen” worden genoemd, en over alle leringen die uit dat geloof zijn voortgekomen.

Het gezin van God, het christelijke volk, heeft lange tijd te maken gehad met de leer dat God Almachtig een geestelijk ras heeft geschapen, onzichtbare, machtige, godgelijke wezens die naar believen zichtbaar zouden kunnen worden en op allerlei manieren omgaan met sterfelijke mensen. Maar als we het geschreven Woord van God onderzoeken vanuit de Hebreeuwse en Griekse grondtekst, zoals opgetekend door de profeten en apostelen, laat het licht van de waarheid van Gods heilige Schriften zien dat de leiders van de institutionele kerk het volk opnieuw hebben misleid met nog een valse leer van het mysterie van Babylon.

In tegenstelling tot eeuwen van onderwijs door de wereldkerken, verklaart het getuigenis van ons oorspronkelijke geloof — dat, zoals de Bijbel zegt, “eens is overgeleverd aan de heiligen” — stellig dat er geen geestelijk ras van engelen te vinden is in het Woord van God. Er zijn dus ook geen engelen die zich bezighouden met of ingrijpen in het dagelijks of nationaal leven van mensen op aarde. Zulke occulte leerstellingen zijn geboren uit de vleeselijke verbeelding van mensen die religie hebben uitgevonden als middel om de massa te controleren, uiteraard voor eigen voordeel. De Bijbel zegt niets over kerk en religie zoals wij die vandaag kennen; het gaat over Gods wetten voor Zijn volk en de naties, dat wil zeggen bestuur, geen religie. Gods goede en rechtvaardige bestuur begint bij het individu, gaat verder met het gezin, dan de gemeenschap, vervolgens de provincie of staat en ten slotte de natie.

Prediker 12:13 “Vrees God en houd Zijn geboden, want dit is de hele plicht van de mens.”

Wanneer wij onze Vader gehoorzamen, brengt dat wonderlijke zegeningen voor gezin en natie. Wanneer wij ongehoorzaam zijn en Zijn geboden negeren, oogsten wij wat wij zaaien: frustratie, ellende, een verstoring van de harmonie met de natuur, conflicten met onze medemens en een scheiding van de Schepper, God God Almachtig. Alles wordt verloren wanneer de mens in opstand komt tegen God, die hem heeft geschapen.

Een groot deel van deze opstand komt voort uit afleidingen en verleidingen van valse religies die ons verstand en hart afwenden van Gods goede raad. Waar het ons geloof betreft, kunnen dergelijke afleidingen onze relatie met God verstoren. De centrale leer die mensen de weg op stuurt naar goddeloze en schadelijke religies is het spiritisme: het geloof in zogenaamde onsterfelijke geestelijke wezens, waarvan de geestelijkheid zegt dat ze overal om ons heen zijn en invloed hebben op ons leven.

De wereldkerken hebben miljoenen mensen ervan overtuigd dat er boze en goede geesten zijn, duivels, demonen, cherub-engelen, gewone engelen, beschermengelen, en dat wijzelf onsterfelijke geesten zijn die God uit de hemel nam en in een menselijk lichaam plaatste voor een tijdelijk verblijf op aarde, waarna we zouden terugkeren naar de hemelse sferen vanwaar we zouden komen. Deze occulte leerstellingen, die worden gepresenteerd als christendom, zijn precies wat de apostel Paulus bedoelde toen hij schreef:

2 Timotheüs 4:3-4 “Want er zal een tijd komen dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar, kittelend aan hun gehoor, zullen zij zich leraars naar hun eigen begeerten bijeenhalen. En zij zullen hun gehoor van de waarheid afkeren en zich keren tot fabels.”

De ware betekenis van cherubs

Er zijn veel mensen die zich hebben gewend tot religieuze fabels, gepromoot door staatsgelicentieerde kerken, de amusementsindustrie, de literatuurwereld en zelfs de wereldwijde internetmedia. Ik zal niet in herhaling vallen door de vele spiritistische leerstellingen te noemen die we in eerdere lessen al hebben behandeld; vandaag richten we ons volledig op het onderwerp engelen. Wat zijn engelen precies? Zijn er onzichtbare engelen die vechten tegen onzichtbare demonen? Is dat werkelijk de kern van de strijd tussen goed en kwaad? Of wordt het kwaad overwonnen door eenvoudig Gods goede en rechtvaardige wetten te volgen voor gezin en natie, door de gerechtigheid die in het bloed van Christus is? Wat zeggen de vroegste Hebreeuwse en Griekse Bijbelteksten werkelijk over engelen?

Dit zijn de vragen die we moeten beantwoorden. We gaan daarom het spiritisme van de angelologie onderzoeken, ontdekken waar deze leer vandaan komt, en nagaan of de bewering van kerkelijke geestelijken klopt dat geestelijke engelen overal aanwezig zijn en dat, als wij contact met hen maken, zij onze problemen in deze wereld zouden helpen oplossen.

Voordat we deze reis door het Woord van God beginnen, is het het beste als de luisteraars het geschreven essay over “cherubs in de Bijbel” al hebben gelezen. Dat essay staat op onze MP3-pagina, met de link vlak voor deze eerste audiopreek over dit onderwerp. Wie het artikel nog niet gelezen heeft, raad ik aan deze les even te pauzeren, terug te gaan naar die pagina, het stuk over het woord cherub op te zoeken en te lezen, zodat je een belangrijke achtergrond hebt over de betekenis van dat woord in de Schrift.

Voor wie het artikel wel heeft gelezen, is het duidelijk dat de Bijbel ons leert dat een cherub geen hooggeplaatste engel is, maar een condensator — een object dat een lading energie opslaat. De definitie en werking van een condensator wordt in dat artikel uitgelegd, inclusief illustraties. In feite is het woord cherub in de oude Hebreeuwse tekst vrijwel gelijk aan het Engelse capacitor, zoals een elektrotechnicus dat begrijpt.

Een concreet voorbeeld van zo’n energiecondensator in de Bijbel is de Ark van het Verbond — een houten kist van acaciahout, aan de binnen- en buitenkant met puur goud bedekt. Dit ontwerp bevat de basiscomponenten van een condensator: het hout als diëlektricum (isolator) tussen twee geleidende oppervlakken (het goud). De Ark was afgedekt met een deksel van massief goud, in de Schrift de verzoendeksel genoemd. Goud is één van de beste elektriciteitsgeleiders die er bestaan. Op die verzoendeksel stonden twee gouden, gevleugelde figuren: cherubim (meervoud van cherub). Ze stonden tegenover elkaar, hun vleugels naar elkaar toe gebogen, naar de deksel gericht. Dit is een specifiek ontwerp voor een vonkspleet — een plaats waar energie kan overspringen — precies zoals te zien is in de illustraties in het cherub-artikel.

De Ark van het Verbond als energiecondensator

Wanneer een condensator, in dit geval de gouden cherub-constructie van de Ark, volledig is opgeladen, kan hij enorme hoeveelheden energie vrijgeven via de vonkspleet. Deze ontlading is te vergelijken met de verblindende flits die we zien bij bliksem. Het Bijbelse ontwerp van de Ark van het Verbond vinden we in Exodus 25:10–22, waar duidelijk staat dat het tussen de gouden vleugels van de cherubfiguren was dat God sprak met bepaalde vertegenwoordigers van het volk.

Exodus 25:22 “En Ik zal daar bij u komen, en Ik zal met u spreken van boven het verzoendeksel, van tussen de twee cherubim die op de ark van de getuigenis zijn, alles wat Ik u gebieden zal voor de Israëlieten.”

Deze plaats — de vonkspleet tussen de gouden figuren — was dus het punt waar de heerlijkheid van God verscheen om met Zijn volk te spreken. De Schrift zegt niet precies welk soort energie in deze cherub-condensator zat. We weten niet of het gewone elektriciteit was, een hogere vorm van energie, of zelfs een goddelijke kracht die zich manifesteerde in de materiële wereld. Maar dat de Ark een energiebank was, een opslagunit van hout en goud, staat buiten kijf.

Zoals bij alle condensatoren geldt: grote voorzichtigheid is geboden. Raak ze niet op de verkeerde manier aan, want de opgeslagen energie kan zich ontladen in een persoon, met ernstig letsel of zelfs de dood tot gevolg. Elke elektricien weet dat je nooit de aansluitklemmen van een condensator mag aanraken, zelfs niet wanneer het apparaat is uitgeschakeld, omdat hij nog lang lading kan vasthouden nadat de stroombron is verwijderd. Een citaat uit de veiligheidsverklaring van High Volt Capacitors Limited, een bedrijf dat industriële condensatoren ontwerpt en produceert, zegt het zo: “Schokpreventie: de energie die wordt opgeslagen in hoog-energiecondensatoren kan dodelijk zijn. Raak nooit de aansluitklemmen aan, tenzij de condensator volledig is ontladen.”

De Bijbel bevat een duidelijk voorbeeld van wat er gebeurt als iemand een geladen cherub-condensator verkeerd aanraakt. In 2 Samuël 6 lezen we over Uzza, die stierf toen hij de Ark van het Verbond aanraakte terwijl koning David deze liet vervoeren:

2 Samuël 6:6–7 “En toen zij bij de dorsvloer van Nachon kwamen, strekte Uzza zijn hand uit naar de ark van God en greep haar vast, want de runderen struikelden. Toen ontbrandde de toorn van God tegen Uzza, en God sloeg hem daar vanwege zijn onachtzaamheid, zodat hij daar stierf bij de ark van God.”

Uzza maakte een fatale fout: door de Ark aan te raken, werd hij letterlijk een zekering tussen de grond waarop hij stond en de geladen condensator van hout en goud. Hij werd kortgesloten en stierf ogenblikkelijk, precies zoals bij iemand die onvoorzichtig hoogspanningsapparatuur aanraakt.

Cherubs in de natuur en misvattingen over Lucifer en engelen

Er zijn nog meer plaatsen in de Schrift waar het woord cherub voorkomt, en die bevestigen dat het gaat om een condensator die enorme energie kan opslaan. De meeste daarvan zijn al behandeld in het artikel over het woord cherub, maar één voorbeeld is belangrijk om hier aan te halen, omdat het ons verder helpt in deze les. In Psalm 18 wordt God Zelf beschreven als “rijdend op een cherub”. Koning David riep God vaak aan om hem te verlossen van zijn

vijanden. In poëtische taal wordt gezegd dat God op een cherub rijdt wanneer Hij te hulp schiet.

Psalm 18:10 “Hij reed op een cherub en vloog; ja, Hij zweefde op de vleugels van de wind.”

Dit is geen beschrijving van een engelachtig wezen zoals in mystieke voorstellingen, maar beeldspraak voor Gods heerschappij over de natuur. Zoals een ruiter een paard bestuurt, zo bestuurt God de “cherub” in deze tekst. De volgende verzen maken duidelijk wat hiermee bedoeld wordt:

Psalm 18:11–14 “Hij maakte duisternis tot Zijn schuilplaats, donkere wateren, zware wolken van de hemel omringden Hem. Uit de glans voor Hem week Zijn dikke wolken, hagel en vurige kolen. God donderde in de hemel, de Allerhoogste liet Zijn stem klinken, hagel en vurige kolen. Hij schoot Zijn pijlen en verspreidde hen; Hij wierp bliksemschichten uit en bracht hen in verwarring.”

De “cherub” waar God op rijdt, wordt dus geïdentificeerd als een donkere onweerswolk vol bliksem — een natuurlijke condensator. De profeet Jesaja zegt hetzelfde in Jesaja 19:1: “Zie, God rijdt op een snelle wolk en komt naar Egypte.” Een onweerswolk werkt als een condensator: de wolkenmassa en de aarde vormen de geleidende platen, de lucht ertussen is het diëlektricum. De Ark van het Verbond werkte op hetzelfde principe, met goud als geleider en hout als isolator.

Een beschrijving uit Hypertextbook.com legt uit dat bliksem ontstaat doordat wolken en aarde als condensatoren fungeren: “Spanning is het verrichte werk per ladingseenheid. De spanning van bliksem varieert met hoogte en de dikte van de luchtlaag. Deze variaties worden veroorzaakt doordat de wolk en de aarde als condensatoren werken. Een condensator is een apparaat dat wordt gebruikt om een lading op te slaan. Wanneer de afstand groter wordt, is er een hogere spanning nodig om bliksem te produceren.”

Het is belangrijk op te merken dat de Bijbel nergens leert dat er een “aartsengel Lucifer” uit de hemel is gevallen en zo Satan werd. Deze opvatting is ontstaan door een verkeerde interpretatie van Jesaja 14, waar “Lucifer” een titel is voor de koning van Babel (zie vers 4). Hetzelfde geldt voor Ezechiël 28, waar de koning van Tyrus “een cherub” wordt genoemd, omdat hij extreem rijk was en met goud werd vergeleken, net als de cherubim van de Ark. Het woord Satan betekent eenvoudig “tegenstander” in zowel het Hebreeuws als het Grieks, en kan op mensen of situaties slaan, niet per se op een bovennatuurlijk wezen. De kerkelijke voorstelling van een gevallen engelenschare is dus een toevoeging die niet uit de Schrift zelf komt.

De hemelse heerscharen en het evangelie in de sterren

We gaan nu kijken naar wat de Bijbel werkelijk bedoelt met de term “het heerleger van de hemel”. Veel kerken leren dat dit een schare van geestelijke engelen is die God voortdurend prijzen en Hem dienen in de hemel. Maar wanneer we de Schrift zorgvuldig lezen, blijkt dat deze “heerscharen” in werkelijkheid verwijzen naar zon, maan, sterren, planeten en andere hemellichamen.

In Deuteronomium 4:19 waarschuwt God Israël:

“En dat gij niet uw ogen opheft naar de hemel en, wanneer gij de zon, de maan en de sterren ziet, heel het heerleger van de hemel, u laat verleiden, u voor hen neerbuigt en hen dient, die de HEERE, uw God, aan alle volken onder de hele hemel heeft toebedeeld.”

En in Deuteronomium 17:2–5 wordt het aanbidden van zon, maan en het hele hemelse leger afgoderij genoemd, waarop de doodstraf stond. In 2 Koningen 23:4–5 lezen we hoe koning Josia afgoderij uitroeide: hij verwijderde en verbrandde alle voorwerpen die gemaakt waren voor Baäl, het gewijde beeld en “heel het heerleger van de hemel”. De priesters die wierook brandden voor zon, maan en sterrenbeelden werden afgezet.

Jeremia 8:1–2 kondigt Gods oordeel aan over leiders die het volk tot deze aanbidding hadden aangezet:

“En zij zullen de beenderen van de koningen van Juda, van zijn vorsten, van zijn priesters en van zijn profeten, en de beenderen van de inwoners van Jeruzalem uit hun graven halen. En zij zullen ze uitspreiden voor de zon en de maan en heel het heerleger van de hemel, die zij hebben liefgehad, die zij hebben gediend, waar zij achteraan zijn gelopen, die zij gezocht en die zij aanbeden hebben; zij zullen niet verzameld of begraven worden, tot mest op de aardbodem zullen zij zijn.”

Het is dus duidelijk dat het “hemelse heerleger” in letterlijke zin verwijst naar de lichten aan de hemel — en dat het volk werd gewaarschuwd deze niet te aanbidden. Voor de rechtvaardige Israëlieten hadden deze hemellichamen echter een heel andere betekenis. Zij zagen de sterren als een door God ontworpen hemelse boodschap — het evangelie in de sterren.

De oorspronkelijke dierenriem, beginnend bij Maagd (de geboorte van de Messias) en eindigend bij Leeuw (de terugkeer van Christus als Koning), vertelde het verlossingsplan van God. Psalm 19:1–4 beschrijft dit als een taal zonder woorden:

“De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt het werk van Zijn handen. De ene dag spreekt overvloedig tot de andere, en de ene nacht verkondigt kennis aan de andere. Er is geen sprake en er zijn geen woorden, hun stem wordt niet gehoord. Hun richtlijn is uitgegaan over de gehele aarde, en hun woorden tot het einde van de wereld.”

Paulus citeert deze psalm in Romeinen 10:17–18 om te laten zien dat het evangelie altijd en overal zichtbaar is geweest voor Gods volk. In Job 38 vraagt God aan Job of hij de banden van het Zevengesternte (Pleiaden) kan vastbinden of de gordel van Orion kan losmaken. Job 9:9 noemt ook Arcturus en zijn “zonen” (de sterren eromheen). Psalm 147:4 zegt dat God de sterren bij name kent.

Veel oude sterren en sterrenbeelden dragen namen met directe verbindingen naar Messiaanse profetieën. In het sterrenbeeld Maagd draagt de helderste ster de naam Al-Zimak (“de Loot”), wat herinnert aan Zacharia 3:8:

“Zie, Ik zal Mijn Knecht, de Loot, doen komen.”

In Steenbok vinden we sterren met namen die “Het offer komt” betekenen, verwijzend naar Jesaja 53. Orion bevat sterren met namen als “de Machtige” en “de Heerser”, passend bij

Christus als komende Koning. Dit alles is geen astrologie, maar het oorspronkelijke getuigenis van God in de schepping. De heidenen hebben het verdraaid tot afgoderij, maar het volk van God zag er een bevestiging van de Schrift in.

De geboorte van Christus en de werkelijke hemelse boodschappers

Wanneer we met deze kennis kijken naar het geboorteverhaal van Jezus in Lukas 2, zien we dat de “menigte van de hemelse legermacht” die aan de herders verscheen waarschijnlijk niet bestond uit vleugelige geestwezens, maar uit een bijzondere verschijning van de hemellichamen zelf. Het kon gaan om een uitzonderlijke samenstand van sterren en planeten, een meteorenregen of een andere opvallende hemeltekening die door God was geordend om dit moment te markeren.

Lukas 2:11–15 beschrijft:

“Want heden is u in de stad van David de Zaligmaker geboren, Hij is Christus, de Heere. En dit zal voor u het teken zijn: u zult het Kind vinden in doeken gewikkeld en liggend in de kribbe. En plotseling was er bij de engel een menigte van de hemelse legermacht, die God loofde en zei: Eer zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in mensen een welbehagen. En het geschiedde, toen de engelen van hen weggegaan waren naar de hemel, dat de herders tegen elkaar zeiden: Laten wij dan naar Bethlehem gaan en dat zien wat er gebeurd is en wat de Heere ons bekendgemaakt heeft.”

De beschrijving “toen de engelen van hen weggegaan waren naar de hemel” kan eenvoudig betekenen dat het hemelteken uit het zicht verdween. Net zoals bij de wijzen uit het oosten die de ster zagen en volgden, gebruikte God hier de “hemelse boodschappers” om Zijn volk naar Zijn Zoon te leiden.

Mattheüs 2:9–10 vertelt over die wijzen:

“En zij, nadat zij de koning gehoord hadden, gingen op weg; en zie, de ster die zij in het oosten gezien hadden, ging hun voor, totdat zij kwam en bleef staan boven de plaats waar het Kind was. Toen zij de ster zagen, verheugden zij zich met zeer grote vreugde.”

Deze ster stond natuurlijk niet letterlijk vlak boven het kind in de zin van nabijheid, maar haar positie aan de hemel wees op de plaats. Het is goed mogelijk dat de “boodschapper-engelen” voor de herders hetzelfde fenomeen waren als de ster voor de wijzen: een door God gecreëerd en geleid hemelteken, dat Zijn plan in de schepping weerspiegelde.

Zo wordt duidelijk dat de lofprijzing van de hemelse legermacht niet per se gezongen woorden waren die door menselijke oren werden gehoord, maar een hemelse “vuurwerkshow” — een uitbundige vertoning van licht en beweging aan de hemel, bedoeld om Gods eer te verkondigen en de komst van de Verlosser aan te kondigen. Dit past in het patroon dat we overal in de Bijbel zien: de schepping zelf getuigt van Gods macht, Zijn beloften en Zijn daden.

Deel ook deze inzichten met anderen die Christus liefhebben, en kondigt aan dat er een vervolg zal komen waarin verder wordt ingegaan op het woord “engel” in de heilige Schrift.

Dan wordt ook getoond hoe geestelijke leiders door verkeerde vertalingen en uitleggingen leerstellingen hebben ingevoerd die niet in de oorspronkelijke teksten voorkomen.

De afsluiting luidt:

“We zien u hier graag terug voor deel twee over het woord ‘engel’ in de heilige Schrift. Wees altijd gezegend in Jezus Christus. Halleluja.”

Hoofdstuk 2

Inleiding

Gegroet aan de broeders en zusters in Christus Jezus, Jezus de Messias, de Heilige van Israël, de Koning der koningen. Dit is het tweede deel van onze studie over engelen in de Schrift. In het eerste deel hebben we gezien dat de Bijbel niet leert dat engelen een ras van bovennatuurlijke, onzichtbare, godgelijke wezens vormen die voortdurend ingrijpen in het leven van mensen. We hebben ook gezien dat veel van wat kerken over engelen leren, voortkomt uit verkeerde vertalingen en tradities die teruggaan op het mysterie van Babylon.

Vandaag gaan we verder met het onderzoeken van specifieke Schriftgedeelten die vaak worden aangehaald als bewijs voor de traditionele opvattingen over engelen. We zullen elk vers zorgvuldig bekijken in de oorspronkelijke Hebreeuwse en Griekse taal om te ontdekken wat er werkelijk staat geschreven. Daarbij zullen we de context respecteren en niet zomaar aannemen dat het woord “engel” altijd op een bovennatuurlijk wezen slaat. Vaak gaat het in de Schrift eenvoudigweg over boodschappers — mannen en vrouwen die door God gezonden worden om Zijn woord en Zijn wil bekend te maken.

Het is belangrijk om ons voortdurend te herinneren aan het beginsel van 2 Timotheüs 3:16–17:

“Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig om te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de rechtvaardigheid, opdat de mens van God volmaakt zij, tot elk goed werk volkomen toegerust.”

Met dat doel voor ogen beginnen we nu aan onze eerste tekst voor vandaag.

Psalm 78 en “engelens voedsel”

De eerste passage die we vandaag onderzoeken, vinden we in Psalm 78:25. In de King James-vertaling staat: “Man did eat angels’ food.” Veel mensen hebben hieruit geconcludeerd dat engelen in de hemel een bepaald soort voedsel eten, en dat dit manna, het brood dat God uit de hemel gaf, hetzelfde voedsel is. Maar wanneer we kijken naar het oorspronkelijke Hebreeuws, zien we dat het woord dat hier met “engelen” is vertaald, het Hebreeuwse *’abbir* is, wat “machtig” of “sterk” betekent, niet “engel”.

In de context beschrijft Psalm 78 hoe God Zijn volk in de woestijn voorzag van manna, en vers 25 zegt letterlijk: “De mens at het brood van de machtigen.” Dit kan eenvoudig betekenen: het beste, het krachtigste voedsel, rechtstreeks door God gegeven, en niet noodzakelijk iets dat met engelen te maken heeft. Andere vertalingen, zoals de New American Standard Bible, geven het correct weer als “brood van engelen” met een voetnoot dat “engelen” hier figuurlijk bedoeld is, of zelfs “brood van de machtigen”.

Wanneer we het hele gedeelte lezen, zien we dat het gaat over Gods voorziening en niet over het dieet van hemelse wezens. Vers 24 zegt: “Hij liet het manna op hen regenen om te eten en gaf hun hemels graan.” Vers 26 en verder beschrijven hoe God ook vlees verschaftte door

wind en kwakkels te sturen. De focus ligt volledig op Gods macht en goedheid in Zijn voorziening voor Israël, en niet op speculaties over engelenvoedsel.

We moeten daarom concluderen dat dit vers geen bewijs levert voor het idee dat engelen een fysiek dieet hebben, of dat manna uit een voorraad van hemelse maaltijden afkomstig was. Het is een poëtische manier om te zeggen dat God Zijn volk het beste en meest voedzame gaf dat zij ooit hadden gekend.

Stefanus' gezicht als dat van een engel

De volgende tekst die vaak wordt aangehaald in discussies over engelen, staat in Handelingen 6:15. Daar wordt gezegd over Stefanus: “En allen die in de Raad zaten, zagen zijn gezicht als het gezicht van een engel.” Veel lezers en predikers nemen aan dat zijn gezicht bovennatuurlijk straalde, alsof er een engelachtig wezen in hem zichtbaar werd. Maar als we kijken naar de context en het gebruik van deze uitdrukking in de Bijbel, zien we een andere betekenis.

In het Grieks is dit een idioom, een vaste uitdrukking, die duidt op vastberadenheid, moed en kalmte in het aangezicht van gevaar. Stefanus stond op het punt berecht en ter dood gebracht te worden, maar zijn gezicht toonde geen angst, alleen standvastigheid. Vergelijk dit met Lukas 9:51, waar over Jezus wordt gezegd dat Hij “Zijn gezicht vastzette om naar Jeruzalem te gaan” — letterlijk: Hij had Zijn aangezicht als keihard gericht op Zijn doel, ongeacht het gevaar.

We vinden soortgelijke beschrijvingen bij de profeten. In Ezechiël 3:8–9 zegt God tegen Ezechiël:

“Zie, Ik heb uw gezicht hard gemaakt tegenover hun gezicht, en uw voorhoofd hard tegenover hun voorhoofd. Als diamant, harder dan steen, heb Ik uw voorhoofd gemaakt; wees niet bevreesd voor hen, wees niet ontzet voor hun blik, hoewel zij een opstandig huis zijn.”

In Daniël 10:18–19 lezen we over een engelboodschapper die Daniël versterkte, waardoor hij weer moed kreeg om te spreken. Maar ook daar gaat het om het ontvangen van kracht en standvastigheid, niet om een fysieke verandering van het gezicht in een andere gedaante.

Het punt in Handelingen 6 is dus niet dat Stefanus' gezicht letterlijk veranderde of begon te stralen zoals bij Mozes toen hij van de berg kwam, maar dat hij de innerlijke kracht en overtuiging had van iemand die door God gezonden is met een boodschap, en die niet terugdeinst voor vijandige blikken of bedreigingen. “Een gezicht als dat van een engel” betekent in deze context: de blik van iemand die standvastig, onbevreesd en volledig gefocust is op het uitvoeren van Gods wil.

“Hun engelen zien altijd het aangezicht van mijn Vader”

De volgende tekst staat in Mattheüs 18:10: “Pas op dat u niet een van deze kleinen veracht, want Ik zeg u dat hun engelen in de hemelen altijd het aangezicht zien van Mijn Vader Die in de hemelen is.” Dit vers wordt vaak gebruikt om te beweren dat ieder mens — of in elk geval ieder kind — een persoonlijke beschermengel heeft die voortdurend bij God is en tegelijk over hen waakt. Maar laten we zorgvuldig kijken naar wat Jezus hier zegt.

In de context gaat het niet om fysieke kinderen, maar om nieuwe gelovigen, “kleintjes” in het geloof, die nog groeien in hun kennis en gehoorzaamheid. Jezus waarschuwt de discipelen om deze niet te misleiden, kleineren of tot zonde te brengen. De “engelen” van wie Hij spreekt, zijn in veel gevallen menselijke boodschappers, die namens deze gelovigen spreken of handelen in dienst van Gods Koninkrijk.

Het gebruik van het woord “hemel” in de Bijbel is bovendien niet altijd letterlijk. Soms verwijst het naar de geestelijke of bestuurlijke sfeer van Gods regering, en niet naar een fysieke plaats boven de wolken. Het kan bijvoorbeeld slaan op de tempel, op het hof van de koning, of op de aanwezigheid van God in Zijn volk. In dit licht kan “hun engelen in de hemelen” eenvoudig betekenen dat degenen die namens deze kleinen handelen — hun vertegenwoordigers of boodschappers — toegang hebben tot de hoogste autoriteit, namelijk God Zelf.

Er is in de Schrift geen voorbeeld van een hemelse geestelijke entiteit die als “persoonlijke bewaker” over één specifiek mens is aangesteld. Wat we wél zien, zijn boodschappers die door God gestuurd worden om Zijn plannen uit te voeren, soms ten gunste van een hele gemeenschap, soms om een specifieke boodschap over te brengen aan een individu, maar nooit als een soort permanent toegekend beschermwezen.

De dubbele uitdrukking “Mijn Vader Die in de hemelen is” herinnert eraan dat God overal is waar Zijn Koninkrijk wordt erkend en Zijn wil wordt gedaan. Voor gelovigen op aarde betekent dit dat hun zaak direct voor Gods aangezicht komt, zonder tussenkomst van een hiërarchie van geestelijke engelen. Het is een manier om de zekerheid te benadrukken dat God weet wat Zijn kinderen overkomt en dat Hij hun belangen behartigt.

De “engel van de HEERE” in de Schrift

Een ander veelbesproken onderwerp is de uitdrukking “de engel van de HEERE” in het Oude Testament. In veel gevallen blijkt dit geen ander wezen te zijn, maar God Zelf die verschijnt in een vorm die mensen kunnen waarnemen. We zien dit duidelijk in Genesis 18–19, waar drie mannen Abraham bezoeken. Twee van hen gaan later naar Sodom, terwijl de derde achterblijft en wordt geïdentificeerd als God. In Genesis 19:1 worden de twee bezoekers engelen genoemd, maar zij verschijnen in de gedaante van mannen en eten samen met Lot.

Hetzelfde principe zien we bij Mozes in Exodus 3, waar de “engel van de HEERE” verschijnt in een vuurvlam midden uit een doornstruik. Even later wordt deze verschijning gewoon God genoemd, die tot Mozes spreekt. Dit geeft aan dat “engel” hier niet een schepsel is, maar een titel voor God als Zender van Zijn eigen boodschap. Het Hebreeuwse woord mal’ak betekent immers simpelweg “boodschapper” of “gezant”.

In sommige gevallen manifesteert God Zichzelf op meerdere manieren tegelijk, zoals bij de doop van Jezus in Mattheüs 3:16–17. Daar zien we Jezus in het water, de Geest die als een duif neerdaalt, en de stem van de Vader uit de hemel. Dit betekent niet dat God in drie aparte wezens is verdeeld, maar dat Hij Zich op drie manieren openbaart in dat ene moment. Zo kan Hij ook verschijnen als de “engel van de HEERE” terwijl Hij tegelijkertijd spreekt als de Almachtige.

Deze verschijningen laten zien dat het woord “engel” niet beperkt is tot een hemels schepsel, maar in de Schrift vaak gebruikt wordt voor God Zelf wanneer Hij optreedt als Boodschapper van Zijn eigen wil. De nadruk ligt niet op het wezen zelf, maar op de boodschap en de zending die wordt uitgevoerd.

Boodschappers van mensen

De les wordt afgerond met de bevestiging dat het woord “engel” in de Bijbel in de eerste plaats “boodschapper” betekent. In veel gevallen zijn dit mensen die namens God handelen of spreken, en in sommige bijzondere gevallen is het God Zelf die optreedt als Boodschapper van Zijn eigen wil. Het idee van een apart ras van bovennatuurlijke, onzichtbare, gevleugelde wezens die voortdurend tussen hemel en aarde reizen om individuele mensen te begeleiden, vindt geen basis in de Schrift.

Het gaat steeds om de taak en de boodschap, niet om het wezen dat deze uitvoert. Wanneer wij dus over “engelen” lezen, moeten we telkens kijken naar de context: wie wordt er gezonden, wat is de boodschap, en door Wie wordt deze zending bevolen? Zo blijft ons begrip van de Bijbel zuiver, gebaseerd op wat er werkelijk geschreven staat in de door God geïnspireerde woorden.

Hoofdstuk 3

Terugblik op de eerste twee delen

Gegroet aan alle broeders en zusters in Christus Jezus, Jezus de Messias, onze Heiland en Koning der koningen. Dit is het derde deel van onze studie over het onderwerp “engelen” in de Schrift. In de eerste twee delen hebben we uitvoerig gekeken naar wat de Bijbel werkelijk zegt over engelen, boodschappers en het zogenaamde hemelse leger, en we hebben gezien dat veel van de traditionele kerkelijke leringen hierover niet overeenkomen met de oorspronkelijke Hebreeuwse en Griekse teksten.

We hebben ontdekt dat het woord “engel” vaak verkeerd wordt opgevat als een aanduiding voor een bovennatuurlijk, onzichtbaar wezen met vleugels, terwijl het in de Schrift simpelweg “boodschapper” betekent — iemand die gezonden is om een boodschap over te brengen of een opdracht uit te voeren namens God. Soms is dat een mens, soms is het God Zelf die Zich in die rol openbaart, en in enkele gevallen kan het gaan om een hemels verschijnsel dat door God wordt gebruikt om Zijn wil te tonen.

Het doel van deze derde les is om nog dieper in te gaan op de betekenis en het gebruik van het woord “engel” in verschillende contexten van de Bijbel, zodat we leren hoe belangrijk het is om altijd naar de context te kijken voordat we conclusies trekken. We zullen meer voorbeelden zien, zowel uit het Oude als het Nieuwe Testament, die aantonen dat de ware betekenis vaak veel eenvoudiger — en tegelijk rijker — is dan de kerkelijke tradities ons willen doen geloven.

Zoals altijd leggen we ons uitgangspunt vast in 2 Timotheüs 2:15:

“Beijver u om uzelf beproefd voor God te stellen, als een arbeider die zich niet hoeft te schamen en die het woord van de waarheid recht snijdt.”

Met dat in gedachten gaan we nu verder en onderzoeken we eerst de taalkundige basis van het woord “engel” in de Bijbel.

De betekenis van het woord ‘engel’ in verschillende contexten

In het Hebreeuws van het Oude Testament wordt het woord *mal’ak* gebruikt, wat letterlijk “boodschapper” of “gezant” betekent. Dit woord wordt toegepast op allerlei soorten boodschappers: menselijke gezanten tussen koninkrijken, profeten die Gods woorden brengen, priesters die onderwijzen, en soms op verschijningen die door God worden gebruikt om Zijn boodschap te brengen. Het woord zelf zegt niets over de aard of herkomst van de boodschapper — alleen dat hij of zij gezonden is met een specifieke taak.

In het Grieks van het Nieuwe Testament is het equivalent *angelos*, wat dezelfde betekenis heeft: een gezant, een boodschapper. Net als in het Hebreeuws wordt het woord zowel voor mensen als voor hemelse verschijningen gebruikt. Bijvoorbeeld, in Jakobus 2:25 wordt de spionnen die door Rachab in Jericho werden ontvangen, “engelen” genoemd — in werkelijkheid waren het gewoon mannen die door Jozua waren gestuurd.

De vertalers van veel Bijbels hebben vaak gekozen om mal'ak en angelos automatisch weer te geven met “engel” zodra zij dachten dat het om iets bovennatuurlijks ging. Maar in veel gevallen baseren zij dat op interpretatie, niet op wat de tekst letterlijk zegt. Dit heeft ertoe geleid dat lezers en kerken zijn gaan aannemen dat “engel” altijd een hemels wezen betekent, terwijl dat niet klopt.

Belangrijk is dus dat wij bij elke vermelding van “engel” in de Bijbel vragen: Wie wordt hier gezonden? Is het een mens, God Zelf in een verschijningsvorm, of een bijzondere manifestatie die dient als teken of boodschap? Pas als we dat weten, kunnen we de tekst juist begrijpen.

Een voorbeeld hiervan vinden we in Maleachi 2:7, waar priesters “boodschappers” (mal'akim) van de HEERE worden genoemd:

“Want de lippen van een priester moeten kennis bewaren, en uit zijn mond zoekt men de wet; want hij is een boodschapper van de HEERE van de legermachten.”

Hier is volkomen duidelijk dat het gaat om mensen, niet om hemelse wezens. Toch wordt in het Engels en Nederlands vaak het woord “engel” vermeden en vertaald als “boodschapper” — precies zoals het bedoeld is. Maar in andere passages met hetzelfde Hebreeuwse woord kiezen vertalers ineens wel voor “engel” en wekken zo een ander beeld op.

Door deze inconsistentie is het van groot belang dat wij teruggaan naar de oorspronkelijke taal en zelf nagaan welke betekenis de context vraagt.

Het gebruik van “engel” voor menselijke boodschappers

Wanneer we de Bijbel zorgvuldig lezen, zien we talloze voorbeelden waarin het woord “engel” verwijst naar mensen die door God zijn gestuurd. In Haggai 1:13 bijvoorbeeld staat:

“Toen sprak Haggai, de bode (mal'ak) van de HEERE, in de boodschap van de HEERE tot het volk...”

Hier is Haggai duidelijk een mens, een profeet, maar het Hebreeuwse woord is hetzelfde als dat elders vaak met “engel” wordt vertaald.

In Lukas 7:24 lezen we over de boodschappers (angeloi) die Johannes de Doper naar Jezus stuurde om te vragen of Hij de beloofde Messias was. Niemand zal beweren dat dit hemelse wezens waren — het waren gewoon leerlingen van Johannes die een vraag kwamen stellen.

Paulus noemt zichzelf in Galaten 4:14 door de gelovigen ontvangen “als een engel van God, ja, als Christus Jezus zelf.” Hij gebruikt “engel” hier in de betekenis van een gezant die namens God spreekt, en dat terwijl hij gewoon een mens is.

Dit laat zien dat “engel” geen beschrijving is van de fysieke aard of oorsprong van de boodschapper, maar van zijn functie. Het gaat om de opdracht en de boodschap die hij draagt. Het is dus verkeerd om elke vermelding van “engel” automatisch te associëren met een hemels schepsel.

We vinden ook gevallen waarin “engel” wordt gebruikt voor boodschappers tussen mensen onderling. In Genesis 32:3 stuurt Jakob boodschappers (mal’akim) naar zijn broer Esau. Dit waren geen bovennatuurlijke wezens, maar gewoon mannen uit zijn eigen huishouding. Toch gebruikt de tekst precies hetzelfde woord dat elders voor een hemels teken of voor God Zelf kan worden gebruikt.

Het patroon is duidelijk: de Schrift gebruikt “engel” in een veel bredere betekenis dan de kerkelijke traditie ons heeft doen geloven. Het is de context die bepaalt of we te maken hebben met een mens, een goddelijke verschijning, of een ander door God gezonden fenomeen.

De engel van de HEERE bij Gideon en andere richters

Een belangrijk voorbeeld van hoe de term “engel van de HEERE” wordt gebruikt, vinden we in Richteren 6. Hier verschijnt de engel van de HEERE aan Gideon terwijl hij tarwe aan het dorsen is om het te verbergen voor de Midjanieten. Vers 12 zegt: “De engel van de HEERE verscheen aan hem en zei tot hem: De HEERE is met u, dappere held!”

Wanneer we het verhaal verder lezen, merken we dat deze engel in de loop van het gesprek eenvoudig “de HEERE” wordt genoemd. In vers 14 staat: “Toen wendde de HEERE Zich tot hem en zei: Ga in deze kracht van u...” Het is duidelijk dat het hier niet gaat om een ander wezen dat namens God spreekt, maar om God Zelf die rechtstreeks tot Gideon spreekt.

Gideon reageert met offers en bouwt een altaar voor de HEERE, iets wat in de Schrift nooit toegestaan is voor een schepsel, maar alleen voor God Zelf. Dit bevestigt opnieuw dat de “engel van de HEERE” in dit geval een verschijningsvorm van God is, niet een apart hemels wezen.

Een soortgelijk patroon zien we in Richteren 13, waar de engel van de HEERE verschijnt aan de ouders van Simson. Eerst denken zij dat het een man van God is, maar na een wonderlijke gebeurtenis zeggen zij: “Wij zullen zeker sterven, want wij hebben God gezien!” Ook hier wordt duidelijk dat de boodschapper die aan hen verscheen, God Zelf was in een verschijningsvorm.

Deze voorbeelden leren ons dat het begrip “engel” niet mag worden beperkt tot een idee van een schepsel met vleugels dat boodschappen overbrengt. In veel gevallen gaat het om een directe verschijning van God, waarbij Hij optreedt als Zender én Boodschapper van Zijn eigen woord.

Dit principe helpt ons om veel andere teksten beter te begrijpen. Wanneer we lezen over de engel van de HEERE, moeten we zorgvuldig nagaan of de context aangeeft dat dit een schepsel is, of dat het God Zelf betreft die Zich op een bijzondere manier openbaart aan mensen.

Engelen in de profetieën van Zacharia

Het boek Zacharia bevat meerdere visioenen waarin “engelen” optreden als uitleggers van wat de profeet ziet. Bijvoorbeeld in Zacharia 1 beschrijft de profeet een man rijdend op een

rood paard, tussen myrtetakken. Zacharia vraagt: “Mijn heer, wat zijn dit?” En de engel die met hem sprak, gaf hem uitleg.

Belangrijk om te zien is dat deze engel zich bevindt binnen de visie zelf — het is niet noodzakelijk een letterlijk hemels wezen dat in de fysieke wereld verschijnt, maar een figuur in het visioen die dient om uitleg te geven. Dit wordt versterkt door het feit dat Zacharia vaak spreekt over “de engel die met mij sprak” alsof het een vaste begeleider is binnen de reeks visioenen.

In Zacharia 3 zien we de hogepriester Jozua staan voor de engel van de HEERE, terwijl de satan aan zijn rechterhand staat om hem aan te klagen. De engel van de HEERE verdedigt Jozua en geeft hem nieuwe kleren als teken van reiniging. Ook hier wordt de engel van de HEERE in de context gelijkgesteld met God Zelf, want hij spreekt met volledige goddelijke autoriteit en voert handelingen uit die alleen aan God toekomen.

De rol van engelen in Zacharia is dus vaak symbolisch en visionair: ze geven uitleg, leiden de profeet door het visioen en tonen beelden die de geestelijke werkelijkheid illustreren. Het is niet juist om al deze figuren te beschouwen als letterlijke, hemelse wezens die zich in onze fysieke ruimte bevinden.

Wanneer we dit begrijpen, vallen ook veel misvattingen weg over hoe engelen werken. De profetische visioenen gebruiken engelen als literaire en symbolische hulpmiddelen om Gods boodschap over te brengen, net zoals andere elementen in de visioenen — paarden, kandelaars, bomen, enz. — niet letterlijk in de hemel bestaan zoals ze daar worden afgebeeld, maar bedoeld zijn om geestelijke waarheden zichtbaar te maken.

Het juiste begrip van “engel”

De kern van de hele studie is dat het woord “engel” in de Bijbel altijd begrepen moet worden vanuit de oorspronkelijke betekenis: boodschapper. Het zegt niets over de fysieke aard van de boodschapper — of het nu een mens is, een figuur in een visioen, of God Zelf die Zich openbaart.

Door de context zorgvuldig te lezen, voorkomen we dat we menselijke tradities of populaire beelden in de tekst lezen. We hebben gezien dat “engel” kan verwijzen naar:

1. *menselijke gezanten tussen koninkrijken;*
2. *profeten en priesters die namens God spreken;*
3. *visionaire figuren die uitleg geven;*
4. *God Zelf, handelend als Boodschapper van Zijn eigen woord.*

Wanneer we dat onderscheid helder hebben, vallen veel misvattingen weg die eeuwenlang door verkeerde vertalingen en tradities zijn gevoed. We leren de Schrift lezen zoals deze is geschreven, in plaats van hoe men ons heeft verteld dat ze gelezen moet worden.

De boodschap is eenvoudig maar krachtig: het gaat niet om het wezen van de boodschapper, maar om de boodschap zelf, en om Degene die de boodschap zendt.

Hoofdstuk 4

Gabriel en de Apocriefen

Gabriël is één van de weinige namen die in de Bijbel expliciet aan een “engel” wordt gegeven. Toch moeten we voorzichtig zijn met hoe we dat begrijpen, want veel van wat mensen over Gabriël denken, komt niet uit de canonieke Schrift, maar uit de apocriefe boeken en latere tradities.

De apocriefe boeken — zoals het Boek van Henoch, Tobit en andere geschriften — zijn historisch interessant, maar ze maken geen deel uit van de door God geïnspireerde canon van de Bijbel. Veel theologen wijzen deze boeken af omdat zij vol zitten met ideeën en verhalen die niet in lijn zijn met de rest van de Schrift. Een groot deel van de populaire “engelologie” in de christelijke traditie is juist afkomstig uit deze extra-bijbelse bronnen, waarin engelen worden voorgesteld als hemelse rangen, strijdkrachten en bijna-goddelijke wezens die allerlei taken uitvoeren.

In deze les wordt benadrukt dat we ons geloof en begrip niet moeten baseren op buitenbijbelse literatuur, maar op de geïnspireerde woorden van God zelf. Gabriël komt in de Bijbel slechts in enkele passages voor: in het boek Daniël en in het Evangelie van Lukas. In beide gevallen treedt hij op als boodschapper met een specifieke opdracht, niet als generaal van een hemels leger of als een wezen met een hiërarchische rang.

De beelden van Gabriël als machtige strijder of als een engel die voortdurend in de nabijheid van Gods troon verblijft, zijn grotendeels ingevoerd door invloeden van buiten de Schrift — vooral uit het jodendom na de ballingschap en later via de kerkelijke traditie.

Door ons te houden aan de canonieke teksten, kunnen we de ware rol en betekenis van Gabriël beter begrijpen, los van de mythen die zich in de loop der eeuwen hebben vastgezet.

Gabriël in de Bijbel versus apocriefe bronnen

Wanneer we kijken naar wat de Bijbel zelf zegt over Gabriël, vinden we slechts een handvol verwijzingen. In Daniël 8:16 wordt hij genoemd als degene die de profeet een visioen moet uitleggen. Daniël hoort een stem die zegt: “Gabriël, leg deze man het visioen uit.” Gabriël verschijnt dus als een boodschapper met een specifieke opdracht: uitleg geven over wat God aan Daniël heeft laten zien.

In Daniël 9:21 verschijnt Gabriël opnieuw, “in snelle vlucht”, om Daniël inzicht te geven in zijn gebeden over het lot van Jeruzalem. Opnieuw ligt de nadruk op zijn rol als boodschapper en uitlegger, niet als strijder of leider van een leger.

In het Nieuwe Testament zien we Gabriël in Lukas 1. Hij verschijnt eerst aan Zacharias, de vader van Johannes de Doper, om hem te vertellen dat zijn vrouw Elisabeth een zoon zal baren. Daarna verschijnt hij aan Maria om de geboorte van Jezus aan te kondigen. In beide gevallen komt Gabriël met een duidelijke, specifieke boodschap rechtstreeks van God.

Dit staat in scherp contrast met de beschrijvingen in de apocriefe boeken, waar Gabriël vaak wordt voorgesteld als een machtige oorlogsengel, een van de vier aartsengelen, of zelfs als een hemelse prins met grote autoriteit over de volken. Deze beelden hebben in de loop der tijd hun weg gevonden naar kunst, literatuur en kerkelijke leer, maar ze vinden geen steun in de canonieke Schrift.

Ook de betekenis van de naam Gabriël is belangrijk: in het Hebreeuws betekent het iets als “Sterkte van God” of “Machtige man van God”. Dat verwijst naar zijn rol als vertegenwoordiger van Gods kracht in de boodschap die hij brengt, niet naar een eigen, onafhankelijke macht of status.

Het verschil tussen de Bijbelse Gabriël en de Gabriël van de traditie laat zien hoe belangrijk het is om onze kennis te baseren op wat werkelijk geschreven staat, en niet op wat later is toegevoegd.

Gabriël in de Bijbel versus apocriefe bronnen

Wanneer we Gabriël in de canonieke Bijbel volgen, komen we hem eerst tegen in Daniël 8. Daniël heeft een visioen en zoekt naar de betekenis ervan, wanneer een verschijning voor hem staat “als de gedaante van een man.” Deze wordt bij naam Gabriël genoemd en krijgt de opdracht om Daniël het visioen uit te leggen. Gabriël verschijnt opnieuw in Daniël 9, waar hij snel komt “omstreeks de tijd van het avondoffer” om Daniël inzicht te geven in de profetie van de zeventig weken.

In beide gevallen treedt Gabriël op als boodschapper van God, die uitleg geeft over visioenen en profetieën. Er is geen enkele aanwijzing dat hij behoort tot een aparte orde van hemelse wezens met een militaire of hiërarchische structuur, zoals vaak in traditie wordt voorgesteld. Hij is eenvoudig degene die door God wordt gezonden om een boodschap te brengen.

In het Nieuwe Testament verschijnt Gabriël in Lukas 1. Eerst aan Zacharias, de priester, om aan te kondigen dat zijn vrouw Elisabet een zoon zal krijgen — Johannes de Doper. Daarna aan Maria, om te verkondigen dat zij de moeder van Jezus, de Zoon van de Allerhoogste, zal worden. In Lukas 1:19 noemt hij zichzelf: “Ik ben Gabriël, die voor God staat, en ik ben gezonden om tot u te spreken en u deze blijde boodschap te brengen.” Hier zien we opnieuw de nadruk: hij is een gezant, een boodschapper, niet een goddelijk wezen met zelfstandige macht.

Dit staat in schril contrast met de apocriefe voorstellingen, waarin Gabriël vaak wordt omschreven als een machtige strijder, bewaker van de hemelpoorten, of lid van een hemels hof. Zulke beschrijvingen hebben hun wortels in latere joodse literatuur en zelfs in heidense mythologieën, waar de hemel werd gezien als een hof met ministers, wachters en rangen.

Door terug te keren naar de Bijbel zelf, zien we Gabriël als wat hij werkelijk is: een door God gezonden boodschapper, die optreedt op cruciale momenten in de heilsgeschiedenis om Gods plannen te openbaren.

Gabriël als ‘machtige strijder van God’ – taalkundige uitleg

De naam Gabriël is samengesteld uit twee Hebreeuwse elementen: gever (of gibor), wat “sterke man” of “machtige strijder” betekent, en El, wat “God” betekent. Letterlijk betekent zijn naam dus “Machtige van God” of “God is mijn kracht.”

Dit betekent niet dat Gabriël een hemelse generaal is of een permanent strijdende krijger. De betekenis van een naam in de Bijbel verwijst vaak naar iemands rol of boodschap, niet naar zijn rang of aard. In Gabriëls geval onderstreept zijn naam de kracht en autoriteit van de boodschap die hij brengt namens God, niet een militaire functie.

We zien hetzelfde patroon bij andere namen die El bevatten, zoals Michaël (“Wie is als God?”) en Daniël (“God is mijn rechter”). Deze namen vertellen ons iets over Gods karakter of over de opdracht die iemand ontvangt, maar ze maken de drager van de naam niet tot een bovennatuurlijk wezen.

Wanneer Gabriël in Daniël en Lukas optreedt, doet hij dat met een duidelijke autoriteit, maar altijd als gezant van God. Zijn macht ligt in het feit dat hij Gods woorden brengt, niet in een eigen positie van macht. Dit sluit aan bij het bredere bijbelse principe dat de boodschapper dezelfde autoriteit heeft als de zender, zolang hij de boodschap trouw doorgeeft.

De voorstelling van Gabriël als een gewapende, strijdende engel komt vooral voort uit buitenbijbelse verhalen en uit interpretaties die in de kerkgeschiedenis zijn gegroeid door vermenging met heidense opvattingen. In de Schrift zelf zien we geen enkel bewijs dat Gabriël ooit betrokken was bij een veldslag of militaire actie. Zijn optreden draait steeds om communicatie van Gods plannen aan mensen.

De oorsprong van het idee van spirituele engelen in heidense religies

Het populaire beeld van engelen als een georganiseerde groep onzichtbare, hemelse wezens met verschillende rangen en functies, vindt zijn oorsprong niet in de Bijbel, maar in heidense religies. In het oude Egypte, Perzië en Babylon geloofde men in goddelijke raden, hemelse wachters en geestelijke wezens die de wil van de goden uitvoerden. Deze tradities beschrijven de hemel als een hof of paleis, compleet met ministers, boodschappers en soldaten.

Na de Babylonische ballingschap raakten veel Joden vertrouwd met deze ideeën. In de intertestamentaire periode — de tijd tussen Maleachi en Mattheüs — begonnen sommige joodse schrijvers zulke heidense concepten te vermengen met hun eigen religieuze denken. Hierdoor ontstonden verhalen over engelenkoren, hiërarchieën en persoonlijke beschermengelen, die later ook in de christelijke traditie hun weg vonden.

Het probleem is dat deze voorstellingen niet uit de door God geïnspireerde teksten komen. In de Schrift wordt het woord “engel” altijd functioneel gebruikt: het beschrijft iemand die gezonden is om een boodschap over te brengen of een opdracht uit te voeren. Er is geen bijbels bewijs voor een vaste hemelse bureaucratie of legerstructuur van engelen zoals we die in kunst, literatuur en populaire theologie tegenkomen.

Door te begrijpen waar deze ideeën vandaan komen, kunnen we beter onderscheid maken tussen menselijke traditie en het Woord van God. Zo houden we ons geloof zuiver, gebaseerd op de Schrift alleen, en niet op invloeden van buitenaf die het bijbelse beeld vertroebelen.

Analyse van Galaten 1:8 – ‘engel uit de hemel’

In Galaten 1:8 schrijft Paulus:

“Maar zelfs als wij, of een engel uit de hemel, u een evangelie verkondigen, afwijkend van wat wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt!”

Traditioneel lezen veel mensen dit alsof Paulus een bovennatuurlijk wezen bedoelt dat uit de hemel neerdaalt om een boodschap te brengen. Maar als we kijken naar de betekenis van het woord angelos — boodschapper — en naar de context van Paulus’ betoog, is dat niet noodzakelijk wat hij zegt.

Paulus’ punt is dat niemand, ook geen gezant die beweert namens God te spreken, het evangelie mag verdraaien. “Engel uit de hemel” kan simpelweg een beeldspraak zijn voor iemand die zich voordoeft als een gezant met goddelijke autoriteit. Het kan ook verwijzen naar een boodschapper “uit de lucht” in de zin van hemelse tekens of sterren, iets dat in de oudheid vaak werd gezien als dragers van boodschappen van de goden.

Dit sluit aan bij het bredere bijbelse thema van het sterrengetuigenis. In Psalm 19:2–5 lezen we dat de hemel Gods eer vertelt en dat dag na dag en nacht na nacht kennis overbrengt. In Romeinen 10:18 citeert Paulus diezelfde psalm om te benadrukken dat de boodschap overal is uitgegaan. De sterren fungeren als een soort “boodschappers” in de schepping, maar zij mogen nooit worden verheven boven Christus of gebruikt worden om een ander evangelie te verkondigen.

Paulus gebruikt in Galaten 1:8 dus een krachtig voorbeeld: zelfs als iemand zou komen met de uitstraling en autoriteit van een hemels gezant — of dat nu een mens is, een visioen, of een teken aan de hemel — dan nog mag je die niet volgen als hij afwijkt van het ware evangelie. De maatstaf is altijd de boodschap zelf, niet de vermeende status van de boodschapper.

De sterren als ‘boek van God’ en als boodschappers

De Bijbel spreekt op meerdere plaatsen over de sterren als een getuigenis van God. In Psalm 19:2–5 lezen we dat de hemelen Gods eer vertellen en het uitspansel het werk van Zijn handen verkondigt. Dag na dag vloeit er spraak uit, nacht na nacht wordt er kennis overgebracht. Hoewel er geen hoorbare stem is, reikt hun lijn over de hele aarde en hun woorden tot het einde van de wereld.

Dit poëtische beeld laat zien dat de schepping zelf een voortdurende boodschap van God draagt. De sterren fungeren als een soort “boodschappers” — niet omdat ze zelfbewust zijn of sprekende wezens, maar omdat hun orde, beweging en plaats in de hemel het werk en de wijsheid van de Schepper tonen.

In de oudheid werd deze gedachte vaak verdraaid. Heidense culturen begonnen de sterren zelf te vereren en hen te zien als goden of als dragers van persoonlijke lotsbestemmingen. Maar in de Schrift is het precies omgekeerd: de sterren verwijzen naar de Schepper, niet naar zichzelf. Zij zijn een teken en getuigenis, geen bron van openbaring buiten Gods Woord om.

Paulus verwijst in Romeinen 10:18 opnieuw naar Psalm 19 om te benadrukken dat Gods boodschap wijd verspreid is, net zoals het licht van de sterren overal zichtbaar is. Toch maakt hij duidelijk dat redding alleen komt door geloof in Christus en door het gehoor van het evangelie zoals het door de apostelen is verkondigd.

Het “boek van God” in de hemel is dus geen alternatief voor de Schrift, maar een universele herinnering aan Gods macht, trouw en plan. De sterren “spreken” door hun bestaan en orde, maar zij verkondigen geen nieuw of ander evangelie.

Paulus’ waarschuwing tegen verkeerde interpretatie van sterrenboodschappen

Paulus wist dat de heidense wereld de sterren vaak gebruikte voor astrologie, om daaruit persoonlijke voorspellingen en goddelijke leiding af te leiden. In zijn brieven waarschuwt hij herhaaldelijk tegen zulke praktijken. De sterren zijn in de schepping geplaatst als tekenen voor tijden en seizoenen (Genesis 1:14), maar niet als bronnen van verborgen kennis over iemands leven of toekomst.

Wanneer sterren als “boodschappers” worden beschreven, is dat in de zin dat zij de grootheid en orde van God verkondigen, niet in de zin dat ze persoonlijke boodschappen aan mensen doorgeven. Zodra men sterren of hemelse tekenen gebruikt om nieuwe leerstellingen te ontwikkelen, is men bezig met wat de Schrift “dwaalleer” noemt.

Paulus benadrukt dat alleen Christus de weg tot redding is en dat geen enkel ander teken, wezen of boodschap Hem mag vervangen of aanvullen. Dit is precies de kern van zijn waarschuwing in Galaten 1:8: zelfs als een boodschapper met hemelse uitstraling verschijnt, moet zijn boodschap worden getoetst aan het evangelie van Jezus Christus.

De vroege gelovigen werden voortdurend geconfronteerd met invloeden uit de Griekse en Romeinse cultuur, waarin astrologie en sterrenverering diep geworteld waren. Door duidelijk te stellen dat redding alleen door Christus komt, beschermde Paulus hen tegen het vermengen van het evangelie met deze heidense gebruiken.

Het is dus van groot belang dat wij ook vandaag de dag onderscheid maken tussen het bewonderen van Gods schepping en het toeschrijven van goddelijke openbaring aan de schepping zelf. Alleen het Woord van God is onze maatstaf.

Inzicht in Mattheüs 22:30 – ‘als engelen in de hemel’

In Mattheüs 22:30 zegt Jezus:

“Want in de opstanding zullen zij niet huwen of ten huwelijk genomen worden, maar zij zijn als de engelen van God in de hemel.”

Veel mensen lezen dit alsof Jezus hier leert dat engelen bovennatuurlijke wezens zijn die in de hemel wonen. Maar als we kijken naar de context, spreekt Hij tegen de Sadduceeën, die niet geloofden in de opstanding. Jezus gebruikt hier een beeldspraak: in de opstanding zal het huwelijk, zoals wij dat nu kennen, niet meer bestaan.

De uitdrukking “als de engelen van God in de hemel” hoeft niet te verwijzen naar onzichtbare geesten. Het kan net zo goed slaan op de “boodschappers” of “sterren” die in de hemel staan — constant, onveranderlijk, niet betrokken bij menselijke relaties zoals het huwelijk. In het Oude Testament wordt Israël bijvoorbeeld vaak vergeleken met de sterren aan de hemel, een beeld voor talrijkheid en verheven positie.

Door het beeld van de “engelen in de hemel” te gebruiken, maakt Jezus duidelijk dat de opgestane gelovigen een nieuwe bestaansvorm zullen hebben die niet meer draait om voortplanting of aardse sociale structuren. Het is een geestelijk punt, geen gedetailleerde beschrijving van de aard van engelen.

Het misverstand ontstaat wanneer we automatisch denken dat “engel” hier een bovennatuurlijk wezen betekent, terwijl de Schrift het woord veel breder en contextafhankelijk gebruikt.

Israël vergeleken met sterren

Door de hele Bijbel heen wordt Israël vaak vergeleken met de sterren aan de hemel. God beloofde Abraham in Genesis 15:5 dat zijn nageslacht talrijk zou zijn “zoals de sterren aan de hemel.” Dit beeld drukt niet alleen aantal uit, maar ook een plaats van eer en roeping: net zoals de sterren zichtbaar zijn in de duisternis, zo was Israël geroepen om een licht te zijn voor de volken.

In Daniël 12:3 wordt gezegd:

“De verstandigen zullen stralen als de glans van het hemelgewelf, en zij die velen tot gerechtigheid brengen, als de sterren, voor eeuwig en altijd.”

Hier worden de rechtvaardigen zelf vergeleken met sterren, niet omdat zij hemelse wezens zijn, maar omdat zij door hun leven en getuigenis de glorie van God weerkaatsen in een wereld vol duisternis.

Het gebruik van sterren als beeld voor Gods volk past ook bij de gedachte dat “engelen” boodschappers zijn. De sterren zijn als het ware standvastige getuigen aan de hemel, net zoals gelovigen geroepen zijn om standvastig te getuigen van de waarheid.

Dit onderstreept nogmaals dat “engel” in de Bijbel niet altijd een afzonderlijke klasse van hemelse schepselen aanduidt, maar vaak een symbolische of functionele betekenis heeft die verbonden is met de taak van getuigen en verkondigen.

Griekse woordstudie: planaō en planetes

In het Grieks komt het werkwoord planaō voor, wat “dwalen” of “afdwalen” betekent. Hieruit is ook het zelfstandig naamwoord planētēs afgeleid, letterlijk “dwaler” — het woord dat wij in het Nederlands kennen als “planeet.” In de oudheid werden planeten zo genoemd omdat zij, in tegenstelling tot de vaste sterren, leken te bewegen ten opzichte van de achtergrond van de hemel.

De Schrift gebruikt *planaō* vaak in geestelijke zin, om te waarschuwen tegen dwaalleer of misleiding. In Mattheüs 24:4 zegt Jezus: “Pas op dat niemand u misleidt.” Het idee is dat men van de juiste koers afraakt, net zoals een planeet afwijkt van de vaste patronen van de sterren.

Wanneer we dit verbinden met het beeld van de sterren als boodschappers of getuigen, wordt het duidelijk waarom deze woordkeuze zo krachtig is. De vaste sterren staan symbool voor standvastigheid in Gods waarheid, terwijl de “dwalende” planeten een beeld zijn van leraren of boodschappen die afwijken van die waarheid.

Het is waarschijnlijk geen toeval dat Judas in Judas 1:13 dwaalleraars vergelijkt met “dwalende sterren, voor wie de donkerste duisternis tot in eeuwigheid bewaard wordt.” De beeldspraak is consistent: trouw aan Gods Woord maakt je standvastig als een vaste ster; afwijken leidt tot duisternis.

Dit benadrukt nogmaals dat de Bijbel de taal van de schepping — inclusief de sterren en planeten — gebruikt om geestelijke waarheden te illustreren, en dat we deze symboliek niet moeten verwarren met de heidense astrologie die de schepping zelf verheft boven de Schepper.

Vergelijking met sterren in de opstanding

In de afsluiting van deze les wordt het beeld van de sterren opnieuw gebruikt, ditmaal om de heerlijkheid van de opstanding te beschrijven. Paulus zegt in 1 Korinthe 15:41-42 dat er verschil is in glans tussen de zon, de maan en de sterren, en dat de ene ster in glans van de andere verschilt. Zo zal ook de opstanding van de doden zijn: het vergankelijke wordt opgewekt in onvergankelijkheid, het zwakke in kracht, het oneervolle in heerlijkheid.

De vergelijking met de sterren laat zien dat God diversiteit en schoonheid in Zijn schepping heeft gelegd, en dat deze diversiteit ook zichtbaar zal zijn in de verheerlijkte lichamen van de gelovigen. Het gaat hier niet om rangorde of competitie, maar om de veelkleurige heerlijkheid van Gods werk.

Hoofdstuk 5

Uitleg over “kijkers”

In dit laatste deel van de studie over “engelen” beginnen we met een samenvatting van wat eerder is behandeld: het woord “engel”, het betekent in de Schrift altijd “boodschapper” en verwijst altijd naar mensen of naar God Zelf in een verschijningsvorm, nooit naar een aparte klasse van onzichtbare bovennatuurlijke wezens.

Vervolgens komt een term aan bod die sommigen gebruiken om toch het idee van geestelijke engelen te ondersteunen: het woord “watchers” uit Daniël 4. Hier beschrijft Nebukadnezar een droom waarin hij een “heilige wachter” ziet. Het woord “watcher” is geen Hebreeuws maar Aramees, en komt alleen in dit hoofdstuk voor. Het was waarschijnlijk een Babylonische term, passend bij Nebukadnezars eigen culturele achtergrond en symboliek. Het is geen universele bijbelse aanduiding voor hemelse wezens.

Onze waarschuwing is dan ook over New Age en occulte interpretaties, waarin “kijkers” worden voorgesteld als buitenaardse wezens, hemelse wachters of spirituele gidsen. Zulke ideeën komen rechtstreeks uit gnostiek, mystiek en occulte tradities, niet uit de canonieke Schrift.

Laten wij eens de namen Michael (“Wie is als God?”) en Gabriël (“man – God – strijder”) bestuderen. Deze namen zeggen niets over rangordes in de hemel, maar wijzen op de boodschap of het karakter van degene die door God is gezonden.

Laten we eens kijken naar Abaddon in Openbaring 9:11, waar deze wordt genoemd als koning van de sprinkhanen. Het Grieks vertaalt dit als Apollyon, “vernietiger.” Het is geen demonisch wezen, maar een symbool. In het Oude Testament het Hebreeuwse woord Abaddon wordt steeds vertaald als “vernietiging” of “graf,” en nooit als een persoonlijke naam van een wezen.

Verschillende bijbelteksten onderbouwen dit:

1. *Job 31:12 – Abaddon als verterend vuur.*
2. *Psalm 88:11 – Abaddon verbonden met dood en graf.*
3. *Job 26:6 – Sheol en Abaddon liggen open voor God.*
4. *Spreuken 15:11 – God kent graf en vernietiging.*
5. *Job 28:22 – Abaddon en de dood als poëtische personificaties.*

De conclusie in dit eerste deel is dat “Abaddon” in Bijbelse context staat voor het proces van vernietiging en het graf, en dat de symboliek in Openbaring daar direct op voortbouwt.

Abaddon in het Oude Testament en betekenis voor Openbaring 9

In dit deel gaan we dieper in op de betekenis van het woord Abaddon zoals het in het Oude Testament wordt gebruikt. In alle gevallen betekent het “vernietiging” of “ondergang” en wordt het nooit gepresenteerd als een persoonlijke naam van een bovennatuurlijk wezen.

Psalm 88:11 beschrijft Abaddon naast het graf als een toestand van vergetelheid, waar geen lof meer klinkt. Dit sluit aan bij het bredere bijbelse beeld dat de dood een toestand is van bewusteloosheid, niet een plek waar zielen rondzweven of in bewuste pijn verkeren.

Wij verwerpen dan ook het populaire idee dat mensen na hun dood als geesten naar de hemel of naar een hel zouden gaan. In plaats daarvan lezen wij in de Bijbel dat de doden in het graf rusten totdat Christus terugkomt, op welke dag de opstanding zal plaatsvinden.

Abaddon, is simpelweg een poëtische manier om te spreken over die vernietigende toestand van de dood. Wanneer Openbaring 9 deze term gebruikt, moeten we het in dat licht zien: als symboliek, niet als beschrijving van een letterlijke demonische heerser.

Job, Spreuken en de poëtische personificatie van dood en vernietiging

Wij richten ons nu op drie specifieke teksten waarin Abaddon wordt genoemd, om te laten zien dat het altijd gaat om poëtische beschrijving, niet om een persoonlijk wezen.

Job 26:6 zegt: “Het dodenrijk ligt open voor de HEERE, en het verderf (Abaddon) heeft geen bedekking.”

Hier wordt Abaddon in één adem genoemd met Sheol (het graf), als twee manieren om dezelfde realiteit te beschrijven: de plaats of toestand van de doden is volledig bekend bij God.

Spreuken 15:11 herhaalt dit idee:

“Het dodenrijk en het verderf zijn open voor de HEERE, hoeveel te meer de harten der mensen!”

Ook hier is het duidelijk dat Abaddon een toestand is, niet een persoon. Het vers benadrukt Gods alwetendheid — als zelfs de diepste plaatsen van de dood Hem niet verborgen zijn, hoeveel te meer kent Hij onze gedachten.

Job 28:22 gebruikt een poëtische personificatie:

“Het verderf (Abaddon) en de dood zeggen: Wij hebben slechts een gerucht van hem met onze oren gehoord.”

In poëzie wordt het soms voorgesteld alsof dood en vernietiging kunnen spreken, maar dit is beeldspraak. Niemand leest dit als bewijs dat “de dood” een wezen is dat letterlijk praat. Zo moeten we ook Abaddon begrijpen: als een literair beeld voor een werkelijkheid, niet als een demonische entiteit.

Deze consistentie in het Oude Testament maakt het onmogelijk om in Openbaring 9:11 opeens van een bovennatuurlijk personage te spreken zonder de bijbelse lijn te breken.

Abaddon is dood en vernietiging, geen geestelijke koning

Om alles nog te samenvatten: in alle gevallen waar het woord Abaddon in de Bijbel voorkomt, gaat het om “vernietiging” of “ondergang” als toestand, meestal in combinatie met het graf (Sheol). Het is geen naam van een engel, demon of ander geestelijk wezen.

Daarom moet Abaddon in Openbaring 9:11 ook worden gezien als een symbolische aanduiding van vernietiging. Het beeld van Abaddon als “koning” over de sprinkhanen in het visioen van Johannes is een manier om te zeggen dat deze symbolische sprinkhanen worden aangestuurd door vernietiging zelf — niet door een letterlijk, bovennatuurlijk personage.

Met die conclusie wordt de weg vrijgemaakt om het bredere visioen in Openbaring 9 te begrijpen als een profetisch beeld vol symboliek, niet als een letterlijke beschrijving van geestelijke strijd in de onzichtbare wereld.

Koppeling tussen symboliek in Job 28 en Openbaring 9:11

Het is nu wel duidelijk dat de symboliek rondom Abaddon in Job 28 ons helpt om de betekenis in Openbaring 9:11 te begrijpen. In beide gevallen gaat het om vernietiging en de dood als een onpersoonlijke kracht, niet om een bewust wezen.

In Openbaring 9 verschijnen sprinkhanen uit de rook van de afgrond. Deze sprinkhanen hebben macht om mensen te kwellen, maar niet om hen te doden. Hun “koning” wordt Abaddon genoemd — in het Grieks Apollyon — wat direct “vernietiger” betekent. Het beeld is dus: deze plaag heeft als bron en aanvoerder de vernietiging zelf.

De sprinkhanen in dit visioen lijken qua symboliek op andere profetische beelden uit het Oude Testament, waarin sprinkhanen vaak staan voor verwoesting, invasie en oordeel. Denk bijvoorbeeld aan Joël 1 en 2, waar sprinkhanen worden beschreven als een leger dat het land kaalvreet.

Het is belangrijk om het visioen in Openbaring te lezen zoals de eerste lezers het zouden begrijpen: als beeldspraak, rijk aan oudtestamentische verwijzingen. Wie er een letterlijke demonische koning van maakt, verlaat de bijbelse lijn en stapt over naar mythische en occulte interpretaties die uit andere religies afkomstig zijn.

Sprinkhanen, marteling en het zoeken naar de dood

De sprinkhanen in Openbaring 9 worden beschreven als wezens die mensen gedurende vijf maanden pijnigen, maar hen niet doden. Deze periode van “vijf maanden” komt overeen met de levenscyclus van echte sprinkhanen, wat de symboliek versterkt.

Johannes beschrijft dat in die dagen de mensen de dood zullen zoeken, maar deze niet zullen vinden; zij zullen verlangen te sterven, maar de dood zal van hen wegluchten. Dit beeld laat zien hoe ernstig de kwellings zal zijn, maar ook dat het oordeel beperkt is in omvang en tijd — het is geen totale vernietiging, maar een zware waarschuwing.

We vergelijken deze passage met Jeremia 8, waar het volk zo wanhopig is dat ze liever zouden sterven dan terugkeren naar God. Ook legt er een link naar Openbaring 6, waar mensen de bergen en rotsen aanroepen om op hen te vallen om zo te ontkomen aan het oordeel van het Lam.

Het idee dat Abaddon hier een demonische koning is die een leger van echte monsters leidt, komt niet overeen met Gods Woord. De sprinkhanen zijn een profetisch symbool, geen letterlijke wezens. Hun “koning” is de vernietiging zelf, en hun optreden is een beeld van hoe verwoestend de gevolgen zijn wanneer mensen zich afsluiten voor God en Zijn waarheid.

Oorsprong van het idee van een demonische koning

Het populaire idee dat Abaddon een demonische koning of een gevallen engel zou zijn, vindt zijn oorsprong niet in de Schrift, maar in latere invloeden uit apocriefe geschriften, gnostische leer en heidense mythologie.

In veel oude religies werd het dodenrijk voorgesteld als een rijk met een heerser — denk aan de Griekse Hades, de Romeinse Pluto of de Kanaänitische Mot. Deze heersers waren vaak personificaties van de dood, maar werden in verhalen behandeld als bewuste, actieve wezens. Zulke ideeën sijpelden in de loop der tijd ook door in joodse en christelijke tradities, vooral via apocriefe boeken.

In de Bijbel daarentegen zien we geen aanwijzing dat Abaddon een persoonlijk wezen is. Het Oude Testament gebruikt het woord consequent als aanduiding van vernietiging. Pas wanneer mensen het verbinden met buitenbijbelse bronnen, ontstaat het beeld van een geestelijk heerser over demonische legers.

Nu gaan we even kijken naar “gevallen engelen” en Genesis 6, omdat dit een van de meest gebruikte teksten is om het idee van demonische wezens te onderbouwen. Traditie en mythe hebben meer invloed gehad dan de Schrift zelf.

Geen bewijs voor letterlijke ‘gevallen engelen’

Er is geen enkel direct bewijs dat er hemelse engelen uit de hemel zijn gevallen en zich tegen God hebben gekeerd. Het idee van “gevallen engelen” komt voornamelijk uit latere joodse tradities en het apocriefe Boek van Henoch, niet uit de canonieke Schrift.

Nu gaan we naar Judas 6, een tekst die vaak wordt gebruikt als “bewijs” voor gevallen engelen. Daar staat dat bepaalde “engelen” hun oorspronkelijke positie niet hebben bewaard, maar hun woonplaats hebben verlaten en nu met eeuwige boeien in duisternis bewaard worden tot het oordeel. Het gaat echter niet over hemelse wezens, maar over menselijke boodschappers — in dit geval ongehoorzame Israëlieten — die hun roeping en plaats in Gods plan hebben verlaten.

Laten we eens kijken in Genesis 6:1-4, waar sprake is van “de zonen van God” die de “dochters der mensen” namen tot vrouw, en waaruit “reuzen” (nephilim) zouden zijn voortgekomen. Dit gedeelte wordt vaak gebruikt om te stellen dat engelen seks hadden met menselijke vrouwen, maar dit klopt niet in de context van Genesis.

Laat mij eens wijzen op de voorafgaande hoofdstukken: Genesis 4 geeft de geslachtslijn van Kaïn (ongelovig), Genesis 5 die van Seth (gelovig). In Genesis 6 zien we de vermenging van deze twee lijnen. De “zonen van God” verwijzen naar de gelovige lijn van Seth, de “dochters der mensen” naar de ongelovige lijn van Kaïn.

Het probleem dat hier beschreven wordt, is niet bovennatuurlijk, maar geestelijk en moreel: het volk van God verbindt zich met ongelovigen, waardoor geweld en verdorvenheid toenemen.

Occulte interpretaties en kritiek op het Boek van Henoch

Veel mensen lezen Genesis 6 door de bril van het apocriefe Boek van Henoch. In dat boek wordt verteld dat “gevalen engelen” uit de hemel neerdaalden, seksuele relaties hadden met vrouwen, en dat hieruit reuzen van gigantische afmetingen geboren werden. Deze verhalen gaan zelfs zo ver dat ze maten noemen van honderden meters, en dat deze reuzen later demonen zouden worden.

Dit komt niet overeen met wat wij nu hebben ontdekt. Het Boek van Henoch is geen geïnspireerd geschrift, en bevat veel elementen die rechtstreeks uit heidense mythologie komen. Het beeld van halfgoddelijke reuzen is bijvoorbeeld vergelijkbaar met de Griekse titanen of de helden uit Babylonische verhalen.

Daarnaast botst het hele concept met de woorden van Jezus in Mattheüs 22:30, waar Hij zegt dat engelen niet trouwen of huwen. Het idee dat geestelijke wezens seksuele relaties zouden hebben met mensen is dus strijdig met de Schrift.

De canonieke Bijbel is het enige wat als betrouwbaar kan worden omschreven, en het is gevaarlijk om apocriefe boeken als gezaghebbend te gebruiken. Zulke geschriften kunnen historische waarde hebben in de zin dat ze laten zien wat mensen in die tijd geloofden, maar ze zijn geen openbaring van God.

Vermenging van de gelovige en ongelovige lijn

Genesis 6 beschrijft geen bovennatuurlijke gebeurtenis, maar de geestelijke en morele neergang van de mensheid vlak voor de zondvloed. De “zonen van God” verwijzen naar de gelovige lijn van Seth, die geroepen was om in gehoorzaamheid te leven. De “dochters der mensen” verwijzen naar de ongelovige lijn van Kaïn, die in opstand tegen God leefde.

Toen de gelovigen zich met deze ongelovigen verbonden, ontstond er een vermenging die leidde tot verlies van geloof, toename van zonde en uiteindelijk tot Gods oordeel. Dit principe loopt als een rode draad door de hele Bijbel: wanneer Gods volk zich mengt met hen die Hem niet dienen, leidt dat altijd tot afval en geestelijke achteruitgang.

Deze “dochters der mensen” waren vrouwen zonder toewijding aan God. Hun aantrekkelijkheid lag in uiterlijke schoonheid, maar hun hart stond ver van de Heer. De “zonen van God” lieten zich leiden door wat zij zagen, in plaats van door gehoorzaamheid aan Gods wil.

De boodschap is duidelijk: Gods volk moet zich niet ongelijk laten spannen met ongelovigen, of het nu gaat om huwelijk, geestelijke samenwerking of levenswijze. Het gevaar is dat de geloofslinje verzwakt en dat wereldse invloeden de overhand krijgen — precies wat er in Genesis 6 gebeurde.

Raciaal en geestelijk perspectief op deze vermenging

De vermenging in Genesis 6 ging niet primair om ras, maar om geloof en gehoorzaamheid. Hoewel de gelovige lijn van Seth mogelijk ook etnisch onderscheiden was van de lijn van Kaïn, ligt de kern van het probleem in de geestelijke vermenging.

Kijk naar een ander parallel in andere momenten in de Schrift, zoals in Deuteronomium 7:3-4, waar God Israël verbiedt om huwelijken te sluiten met volken die Hem niet kennen. De reden is niet etnisch, maar geestelijk: zulke huwelijken zouden het hart van Gods volk afwenden naar afgoden.

Deze principe geldt vandaag de dag nog steeds. Wanneer gelovigen nauwe relaties aangaan met mensen die God niet dienen, is de kans groot dat de waarden en overtuigingen van de ongelovige kant de overhand krijgen.

Laten we nu eens een kijkje nemen naar 2 Korinthe 6:14, waar Paulus schrijft:

“Vorm geen ongelijk span met ongelovigen.”

Dit geldt zowel voor het huwelijk als voor andere vormen van binding die invloed hebben op ons geloofsleven.

De kern van de boodschap is dat geestelijke zuiverheid belangrijker is dan uiterlijke aantrekkelijkheid of tijdelijke voordelen. In Genesis 6 leidde het negeren van dit principe tot een samenleving die zo verdorven werd dat God besloot in te grijpen met het oordeel van de zondvloed.

De ware betekenis van ‘reuzen’ (nephilim)

Laten we ons nu richten op het woord nephilim, dat in veel vertalingen wordt weergegeven als “reuzen.” Deze vertaling is misleidend, omdat het Hebreeuwse woord geen directe verwijzing naar lichaamslengte bevat.

Nephilim komt van de wortel naphal, wat “vallen” betekent. In context verwijst het naar “zij die anderen doen vallen” — met andere woorden, tirannen, onderdrukkers of gewelddadige leiders. Het gaat dus om mensen die door brute kracht en intimidatie anderen neerhalen, niet om mythische reuzen van honderden meters hoog.

De misvatting over reuzen is grotendeels afkomstig uit het Boek van Henoch en andere oude verhalen, waarin extreem overdreven lengtes worden genoemd. Deze beschrijvingen hebben echter geen bijbelse basis en botsen met de werkelijkheid van menselijke fysiologie.

Het is belangrijk om termen bijbels te definiëren. Als we nephilim begrijpen als “tirannen” of “geweldenaars,” past het perfect in de context van Genesis 6, waar de aarde vol was van geweld en onrecht.

Door deze correcte betekenis te hanteren, verdwijnt ook de noodzaak om bovennatuurlijke verklaringen te zoeken. Het gaat niet om gevallen engelen en halfgoddelijke nakomelingen, maar om gewone mensen die buitengewoon slecht en gewelddadig waren.

Verdere uitleg: ‘fellers’ en ‘mannen van naam’

Het is duidelijk dat nephilim in de letterlijke zin “fellers” betekent — zij die anderen doen vallen. Het beschrijft dus geen lichaamsbouw, maar een houding van overheersing en onderdrukking.

Laten we dit eens vergelijken met de uitdrukking “mannen van naam” in Genesis 6. In de bijbelse context betekent dit niet simpelweg “beroemd,” maar vaak “mensen die zichzelf een naam maken,” dus zelfverheerlijkers. Een voorbeeld is Kaïn, die een stad bouwde en die naar zijn zoon vernoemde (Genesis 4:17), als teken van trots en zelfverheffing.

Deze “mannen van naam” in de dagen voor de zondvloed waren bekend om hun macht, hun rijkdom en hun gewelddadige reputatie. Hun roem was niet gebaseerd op rechtvaardigheid, maar op brute kracht en onderdrukking.

Door dit in de context te zien, wordt duidelijk dat Genesis 6 geen verhaal vertelt over mythologische wezens, maar over een moreel en spiritueel verval: mensen die zichzelf centraal stelden, macht misbruikten, en zich niets aantrokken van Gods geboden.

Dit beeld sluit naadloos aan bij Jezus’ waarschuwing in Mattheüs 24:37, waar Hij zegt dat de tijd van Zijn terugkomst zal zijn “zoals de dagen van Noach” — een periode vol moreel verval en geweld.

Geweld, vermenging en het oordeel van de zondvloed

Het is toch overduidelijk hoe vermenging van de gelovige en ongelovige in Genesis 6 leidde tot een samenleving die overspoeld werd door geweld, corruptie en moreel verval. De aarde was “vol van geweld” — niet alleen fysieke agressie, maar ook onderdrukking, onrecht en egoïsme.

God zag dat de verdorvenheid van de mens groot was en dat al hun gedachten voortdurend slecht waren. Deze constante toestand van rebellie en wetteloosheid maakte dat God besloot de aarde te reinigen door middel van de zondvloed. Alleen Noach en zijn gezin werden gered, omdat Noach “rechtvaardig was in zijn generatie” en in gemeenschap met God wandelde.

Vergelijk dit met Numeri 13:33, waar de verspieters een verslag uitbrengen over het land Kanaän en zeggen dat ze daar “Nephilim” hebben gezien. Dit was geen objectieve waarneming, maar iets wat deel uitmaakte van een vals rapport om het volk te ontmoedigen.

Dit verband laat zien dat de term nephilim door de geschiedenis heen werd gebruikt als beeldspraak voor intimiderende tegenstanders, niet als letterlijke beschrijving van reuzen. De

leugen van de verspieders werkte: het volk weigerde het land in te gaan en bracht zo Gods toorn over zich heen.

Het patroon is duidelijk: wanneer Gods volk luistert naar vrees en leugen in plaats van naar Zijn Woord, volgen er rampzalige gevolgen.

De ware betekenis van het ‘kwade rapport’ van de verspieders

Laten we eens kijken in Numeri 13:33 en de beschrijving van het verslag van de verspieders als een “kwaad” rapport. In het Hebreeuws wordt hier het woord *debāh* gebruikt, dat niet simpelweg “slecht” betekent, maar “listig, bedrieglijk, met kwade opzet.”

Met andere woorden: de verspieders gaven niet alleen een negatief verslag, ze verdraaiden bewust de feiten om hun eigen angst te rechtvaardigen en het volk te overtuigen om niet op te trekken. De vermelding van “Nephilim” was onderdeel van die misleiding, bedoeld om het volk te intimideren.

Laat dit een waarschuwing zijn voor ons vandaag: angst kan mensen ertoe brengen om Gods beloften in twijfel te trekken en de realiteit te verdraaien. Wanneer we onze blik richten op obstakels in plaats van op Gods trouw, maken we onszelf vatbaar voor ongeloof en ongehoorzaamheid.

Deze gebeurtenis leidde ertoe dat Israël veertig jaar door de woestijn moest trekken, totdat die hele generatie was uitgestorven — een zware les in de gevolgen van het verwerpen van Gods Woord.

Afwijzing van geestelijke engelen, Satan en demonen

Laten we in deze slotfase van dit boek alles nog op een rijtje zetten: de Bijbel leert niet het bestaan van een aparte klasse van geestelijke engelen, noch van een persoonlijke duivel genaamd Satan of van demonische wezens die mensen beheersen.

Deze concepten zijn grotendeels het resultaat van verkeerde vertalingen, overleveringen en invloeden uit heidense religies en apocriefe geschriften. Wanneer we de woorden zoals *mal’ak* (Hebreeuws voor “boodschapper”) en *angelos* (Grieks voor “boodschapper”) correct begrijpen in hun context, verdwijnen deze populaire maar onbijbelse ideeën.

Keer terug naar de geboden van God en het zuivere evangelie van Jezus Christus. Laat je niet meeslepen door mythen, speculaties en menselijke tradities, maar toets alles aan de Schrift. Alleen door trouw te blijven aan Gods Woord kunnen we staande blijven te midden van valse leer en misleiding.